

Η διδασκαλία της Ενότητας 3 του
Προγράμματος Σπουδών Αγωγής
Υγείας στο μάθημα της Οικιακής
Οικονομίας στο Γυμνάσιο και στο
Λύκειο

Κωδικός Σεμιναρίου: ΜΕ07.010

Εισηγήτρια: Βασιλική Λουκαΐδου

03 Μαρτίου 2016

Θεματική Ενότητα 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού

Υποενότητες:

- ▶ 3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία
- ▶ 3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων
- ▶ 3.3 Διαπολιτισμικότητα - Αποδοχή και διαχείριση της διαφορετικότητας

Περιεχόμενο συναντήσεων

- ▶ Εισαγωγή στην Ενότητα 3
- ▶ Η σημασία της Ενότητας 3 στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο
- ▶ Βασικά εγχειρίδια και κατευθυντήριες γραμμές της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης
- ▶ Περιεχόμενο της Ενότητας 3 στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο
 - ▶ Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας
 - ▶ Θεωρητικό Υπόβαθρο
 - ▶ Ενδεικτικές Δραστηριότητες
 - ▶ Αξιολόγηση
 - ▶ Ρόλος Εκπαιδευτικού

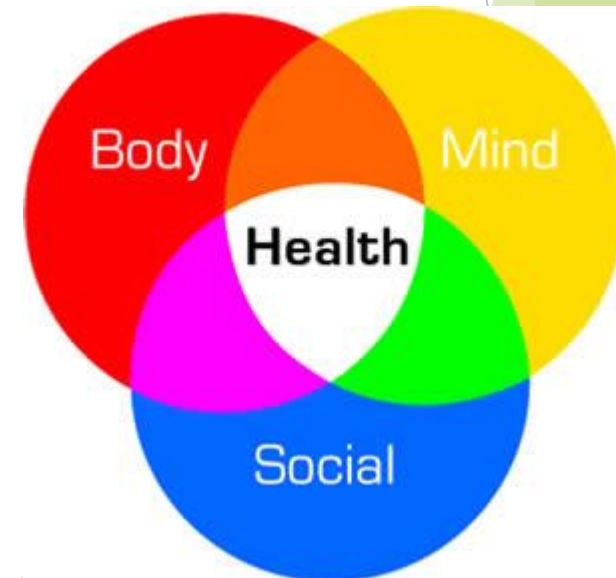
Δραστηριότητα Γνωριμίας

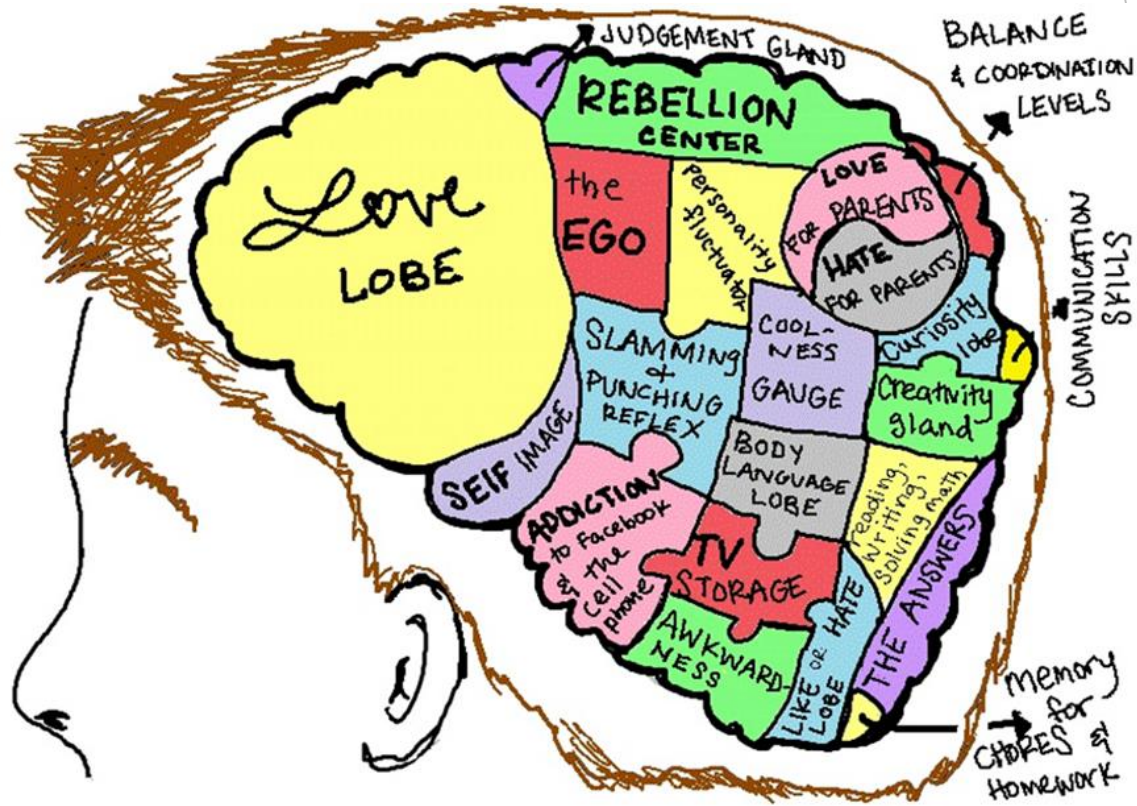
- ▶ **Οδηγίες**
- ▶ Προτείνω κάποιος/α να διαλέξει από την ομάδα έναν/μία που τον/την γνωρίζει πολύ καλά και να μας τον/την παρουσιάσει λέγοντας πρώτα τι ξέρει γι' αυτόν/ήν και στη συνέχεια τι φαντάζεται για την προσωπικότητά του/της κ.λπ.
- ▶ Ο/Η άλλος/η ακούει και στο τέλος διορθώνει και συμπληρώνει αν θέλει. Με τη σειρά του/της διαλέγει κάποιον/α άλλον/η τον/την οποίο μας παρουσιάζει με τον ίδιο τρόπο.
- ▶ Έτσι συνεχίζουμε όλοι.

Σκοπός της Ενότητας 3

- ▶ Είναι η διαμόρφωση θετικών στάσεων, σχέσεων και συμπεριφορών του ατόμου μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινότητα, στην ανάπτυξη διαπροσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων καθώς και στην αποδοχή και σεβασμό της διαφορετικότητας (ΠΣΑΥ, 2010)

Δραστηριότητα 1: Σχεδίασε τον εγκέφαλό σου...

Περιεχόμενο Ενότητας 3

Ανθρώπινη ανάπτυξη

- ▶ Περιλαμβάνει ανατομία/φυσιολογία του αναπαραγωγικού συστήματος, την αναπαραγωγή, την εικόνα του σώματος, σεξουαλική ταυτότητα και την εφηβεία.

Σχέσεις

- ▶ Περιλαμβάνει θέματα όπως η οικογένεια, η φιλία, η αγάπη, οι σχέσεις με το άλλο φύλο, ο γάμος και η δέσμευση και η ανατροφή των παιδιών.

Προσωπικές δεξιότητες

- ▶ Θέματα όπως οι αξίες, η λήψη αποφάσεων, η επικοινωνία, η επίλυση συγκρούσεων, η δημιουργία υγιών σχέσεων, η διεκδίκηση και η εξεύρεση βοήθειας, φροντίδα του εαυτού και των άλλων

Σεξουαλική συμπεριφορά

- ▶ Σεξουαλικότητα κατά τη διάρκεια της ζωής, αυνανισμός, σεξουαλική συμπεριφορά προς άλλους, αποχή, σεξουαλική επαφή.

Σεξουαλική υγεία

- ▶ Αντισύλληψη, διακοπή εγκυμοσύνης, ΣΜΝ, σεξουαλική κακοποίηση και αναπαραγωγική υγεία.

Κοινωνία και κουλτούρα

- ▶ Ρόλοι των φύλων, σεξουαλικότητα και θρησκεία, διαφορετικότητα (ως προς το φύλο, την εθνικότητα, τη φυλή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, ΜΜΕ και η επίδρασή τους, διαπολιτισμικότητα, στερεότυπα, ρατσισμός, διακρίσεις

Δραστηριότητα 2: Τι θέλω; Τι δε θέλω;

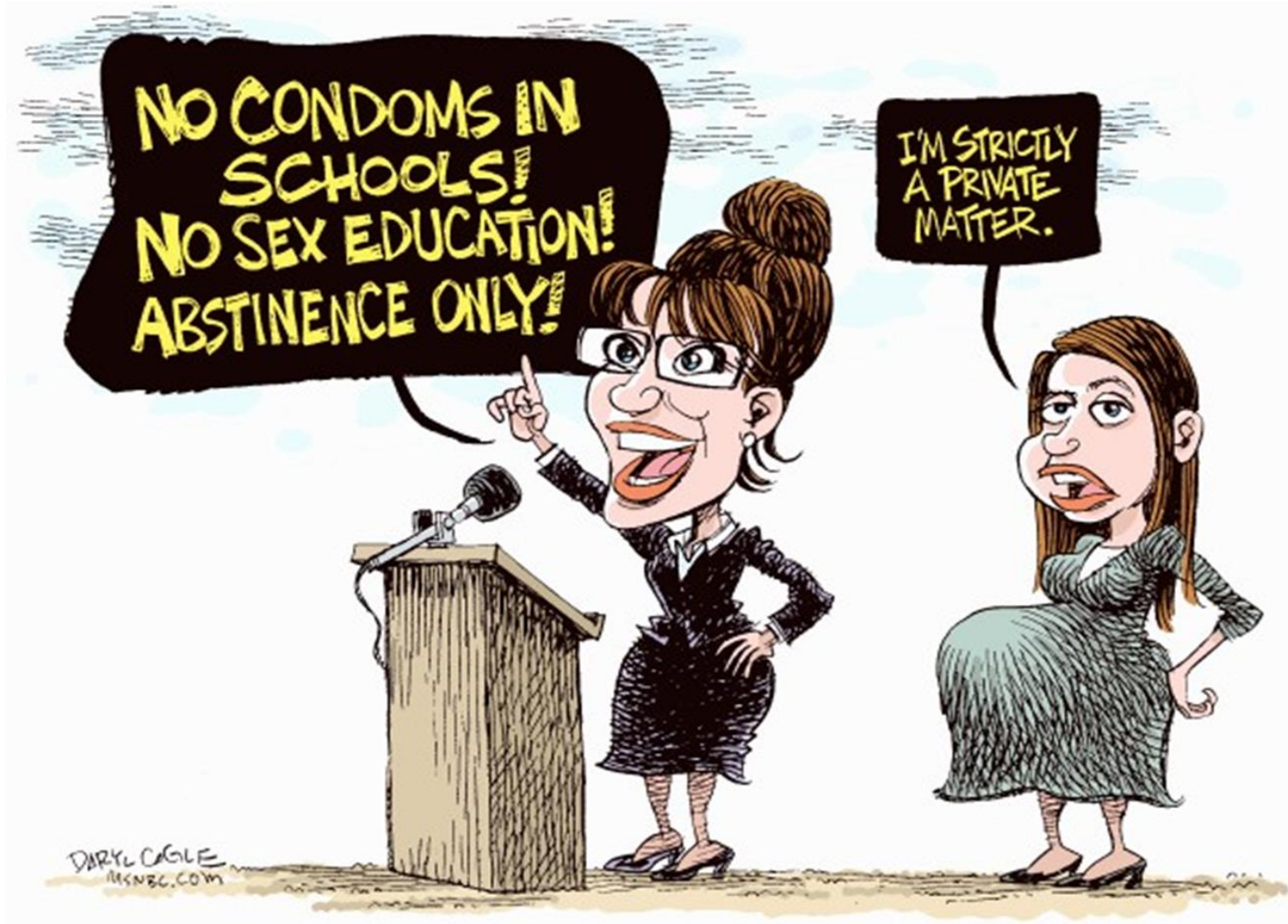

Η σημασία της περιεκτικής σεξουαλικής αγωγής στο ΑΠ

- ▶ Η περιεκτική σεξουαλική αγωγή υπογραμμίζει τις βασικές πτυχές που βοηθούν τους νέους να πάρουν υπεύθυνες αποφάσεις, διατηρώντας την ασφάλεια και υγεία τους. Είναι προγράμματα με ολιστική προσέγγιση που παρέχουν στο άτομο με ακρίβεια, ολοκληρωμένα και κατάλληλα για την ηλικία σεξουαλική αγωγή (SIECUS, 2014).
- ▶ Βασίζεται στην αρχή ότι το κάθε άτομο έχει δικαίωμα να γνωρίζει για τη σεξουαλικότητα του ώστε να παίρνει αποφάσεις για τη σεξουαλική και αναπαραγωγική του υγεία.
- ▶ Η ΠΣΔ των παιδιών είναι κατοχυρωμένο δικαίωμά τους, το οποίο διασφαλίζεται σε Διεθνείς Συνθήκες, Συμφωνίες και Συμβάσεις, τις οποίες έχει επικυρώσει και η Κύπρος. Απορρέει, τόσο από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού όσο και από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Κακοποίηση και Σεξουαλική Εκμετάλλευση.

2007/715 © INKONCT Cartoons www.inkonct.com.au

Okay, we took
off our clothes,
I got on top
of you... How
long 'til it starts
feeling good?

I don't know
but I've got
a headache
already!

Τα τεκμηριωμένα αποτελέσματα της Π.Σ.Δ είναι

- ▶ Η μείωση επικίνδυνων συμπεριφορών
- ▶ Η ανάπτυξη δεξιοτήτων των νέων στο να παίρνουν υγιείς και υπεύθυνες αποφάσεις
- ▶ Η σεξουαλική αγωγή δεν αυξάνει την πιθανότητα ούτε και τη συχνότητα ενεργούς σεξουαλικής ζωής
- ▶ Όσο περισσότερα γνωρίζουν οι νέοι, τόσες περισσότερες είναι οι πιθανότητες να πουν όχι σε επικίνδυνες συμπεριφορές
- ▶ Η εκπαίδευση για τη σεξουαλικότητα, μερικές φορές ενθαρρύνει την (ενημερωμένη) απόφαση για αποχή όχι την άγνοια

Τα τεκμηριωμένα αποτελέσματα της Π.Σ.Δ είναι

- ▶ Δρα ως ενισχυτικός παράγοντας στη καθυστέρηση έναρξης της σεξουαλικής δραστηριότητας
- ▶ Η εκπαίδευση για τη σεξουαλική αγωγή ενσωματώνει αξίες και πολιτισμική ευαισθησία
- ▶ Προάγει τον οικογενειακό προγραμματισμό
- ▶ Τίποτα που υπάρχει στη περιεκτική ΣΑ εμποδίζει τη διδασκαλία/εκπαίδευση για την ηθική και τη πίστη

(Bosky, 2014, Advocates for Youth, 2012)

Πρότυπα και Τοποθετήσεις

World Health
Organization

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

IPPF International
Planned Parenthood
Federation

SIECUS
sexuality
information
and education
council of the
united states

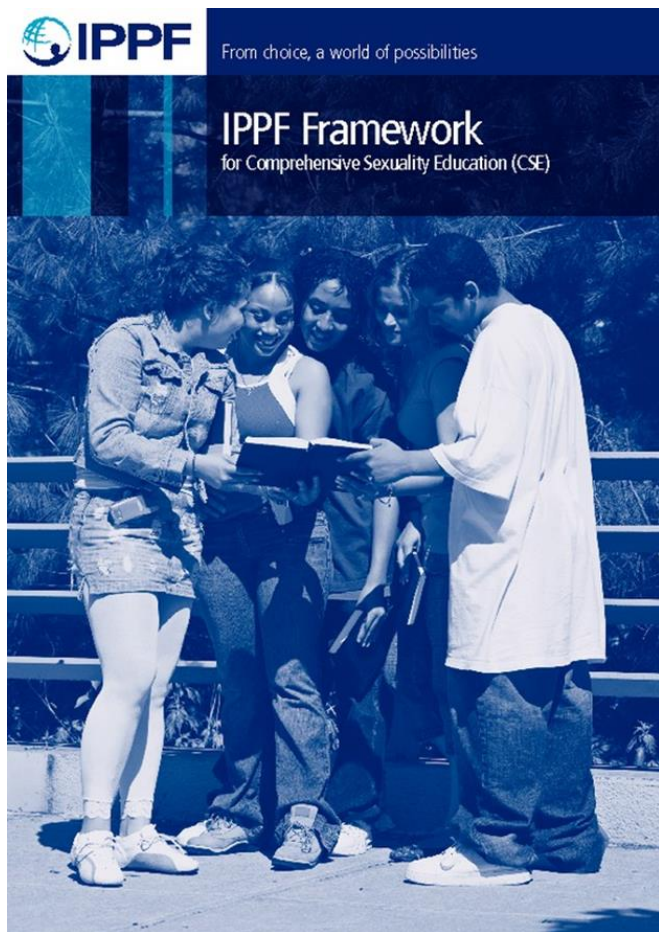

AMERICAN
PSYCHOLOGICAL
ASSOCIATION

Επίτροπος Προστασίας
των Δικαιωμάτων
του Παιδιού

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΣΕΞ. ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ

WHO Regional Office for Europe
and BZgA

Standards for
Sexuality Education
in Europe

*A framework
for policy makers,
educational and health authorities
and specialists*

7 Βασικές αρχές για τη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση

1. Ηλικιακά κατάλληλη
2. Βασίζεται στην προσέγγιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
3. Βασίζεται σε ολιστική προσέγγιση της ευεξίας, που συμπεριλαμβάνει την υγεία και όχι στην απουσία ασθενειών
4. Θεμελιώνεται στις αρχές της ισότητας των φύλων, της αυτοδιάθεσης, και της αποδοχής της διαφορετικότητας
5. Αρχίζει από τη γέννηση
6. Νοείται ως συμβολή σε μια κοινωνία πιο συμπονετική που διεκδικεί τα δικαιώματά της και που ενδυναμώνει άτομα και κοινότητες
7. Βασίζεται σε επιστημονικά έγκυρες πληροφορίες

7 χαρακτηριστικά Σ.Δ

- ▶ Συμμετοχή των μαθητών/τριών
- ▶ Βιωματική
- ▶ Συνεχόμενη
- ▶ Πολυδιάστατη - αφορά πολλούς φορείς
- ▶ Λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο και την σκοπιά των μαθητών/τριών
- ▶ Συνεργασία με γονείς και κοινότητα
- ▶ Λαμβάνει υπόψη κοινωνικό φύλο και ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες ανάγκες

3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

- ▶ Σκοπός: «Να προετοιμάσει το άτομο, ώστε να είναι ενεργός και αποφασιστικός πολίτης σε θέματα που αφορούν στον εαυτό του και στο περιβάλλον του, σε σχέση με τον οικογενειακό προγραμματισμό, τη σεξουαλική και την αναπαραγωγική του υγεία» (Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας, ΥΠΠ).

3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

► Οικογενειακός Προγραμματισμός

- «Η συνειδητή προσπάθεια ζευγαριών ή ατόμων να προγραμματίσουν και να επιτύχουν τον επιθυμητό για αυτά αριθμό παιδιών και να ρυθμίσουν τη χρονική απόσταση και στιγμή των γεννήσεών τους. Ο οικογενειακός προγραμματισμός επιτυγχάνεται μέσω αντισύλληψης, και μέσω της ακούσιας στειρότητας»

► Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγείας

- «Το άτομο είναι ικανό να έχει υπεύθυνη και ασφαλή σεξουαλική ζωή και ότι έχει τη δυνατότητα αναπαραγωγής καθώς, και την ελευθερία στο να αποφασίσει εάν, πότε και πόσο συχνά θα έχει σεξουαλική ζωή». Είναι δικαίωμα του ατόμου, αλλά και υποχρέωσή του, η ενημέρωση και η παροχή ασφαλών, κοινωνικά και οικονομικά αποδεκτών μεθόδων, για την επιλογή στην αναπαραγωγή.
- Εξίσου σημαντικό, είναι το «δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, που θα βοηθήσει τις γυναίκες να έχουν ασφαλή εγκυμοσύνη και τοκετό, αλλά και όσο το δυνατόν κατάλληλη παροχή τέτοιων συνθηκών, που να προσφέρουν ασφάλεια του βρέφους στο κάθε ζευγάρι»

(Π.Ο.Υ., 1994)

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

▶ Στάδιο 1:

▶ Βρέφη, 0-1 έτους

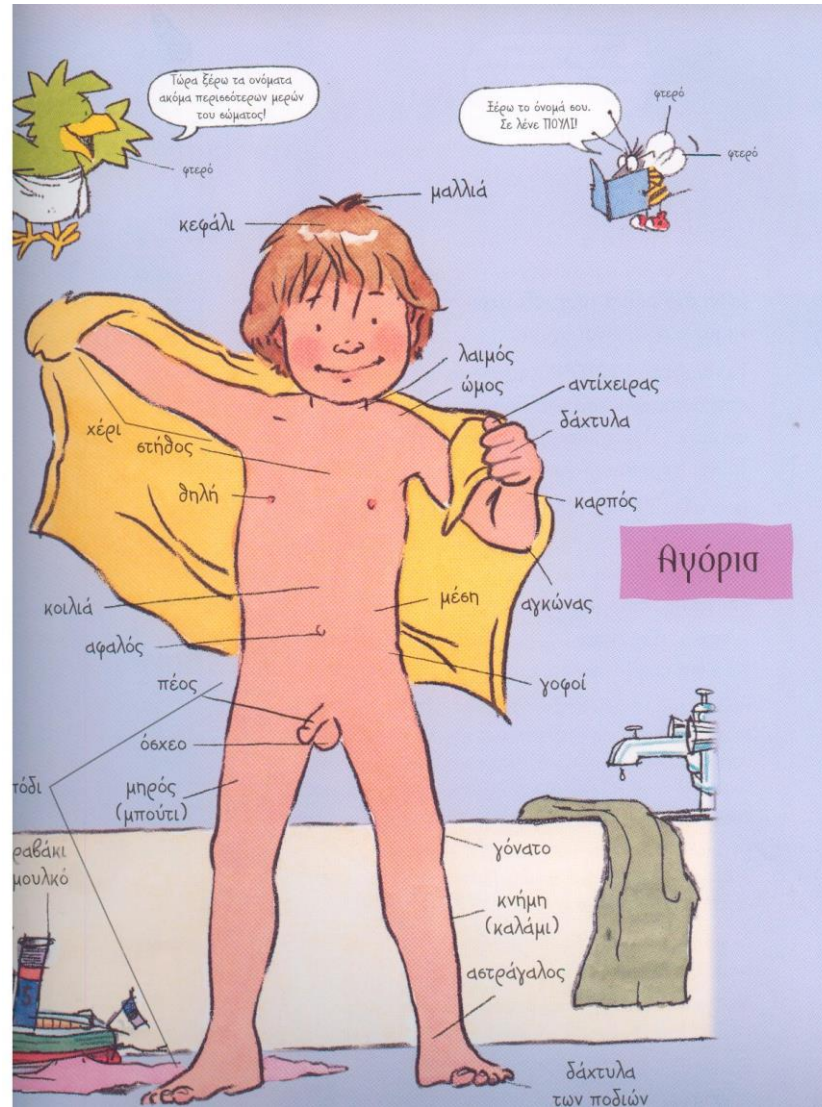
- ▶ Η σεξουαλική ανάπτυξη αρχίζει από τη γέννηση
- ▶ τα βρέφη λειτουργούν με βάση τις αισθήσεις (χαδάκια).
 - ▶ αφή
 - ▶ ακοή
 - ▶ όραση
 - ▶ γεύση
 - ▶ όσφρηση
- ▶ ανακάλυψη του κόσμου και του σώματός τους. (αγγίζοντας τον εαυτό τους)

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

▶ Στάδιο 1:

▶ νήπια, 2-3 ετών

- ▶ Συνείδηση του εαυτού και του σώματος
- ▶ Ανάπτυξη της ξεχωριστής ατομικής ταυτότητας
- ▶ Ταυτότητα του φύλου: «Είμαι αγόρι ή κορίτσι»
- ▶ Μεγάλο ενδιαφέρον για το σώμα τους και τα σώματα των γύρω τους. Μελετούν με ενδιαφέρον το σώμα και τα γεννητικά τους όργανα και τα δείχνουν σε άλλα παιδιά και ενήλικες
- ▶ Σκόπιμο άγγιγμα των γεννητικών οργάνων - για ευχαρίστηση
- ▶ Μεγάλη ανάγκη για σωματική επαφή (χαδάκια, κάθονται στα γόνατα)
- ▶ Εκμάθηση κοινωνικών κανόνων («πρέπει», «μη»)

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

▶ Στάδιο 2: 4-6 ετών

- ▶ εκμάθηση κανόνων, παιγνίδι, φιλίες
 - ▶ κανόνες συμπεριφοράς με μεγαλύτερες ομάδες ανθρώπων (π.χ. στο νηπιαγωγείο μαθαίνουν ότι οι ενήλικες αποδοκιμάζουν συμπεριφορές (π.χ. να αγγίζουν τον εαυτό τους δημόσια)
 - ▶ διερεύνηση του σώματος κυρίως μέσα από το παιγνίδι (έχει σεξουαλικό περιεχόμενο, π.χ. «οικογένειες», «γιατροί», κτλ.), ανάπτυξη μυστικότητας καθώς αντιλαμβάνονται τις κοινωνικές νόρμες
 - ▶ Εξερεύνηση των ορίων (και αντιδράσεων): «βρώμικες λέξεις»
 - ▶ Ενδιαφέρον για την αναπαραγωγή - «Από πού έρχονται τα παιδάκια;»
 - ▶ Πρώτα αισθήματα ντροπής
 - ▶ Πιο μόνιμη ταυτότητα του φύλου
 - ▶ Κατανόηση των «ρόλων» του κοινωνικού φύλου
 - ▶ Φιλίες
 - ▶ Η έννοια της φιλίας και της αγάπης μπορεί να συγχέονται με την έννοια του «έρωτα»

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

▶ Στάδιο 3: 7-9 ετών

▶ αισθήματα ντροπής, πρώτες «αγάπες»

- ▶ αρχίζουν να αισθάνονται άβολα γυμνά μπροστά από άλλους
- ▶ ίσως λιγότερες ερωτήσεις για το σεξ λόγω της κατανόησης των «ταμπού»
- ▶ μπέρδεμα φαντασίας και πραγματικότητας, φαντασίωση «έρωτα»
- ▶ διαχωρισμός ομάδων ανά φύλο
- ▶ προσπάθεια ένταξης στον κόσμο των «μεγάλων», με συναγωνισμό με άλλα παιδιά, και συχνά ανταλλάζουν σεξουαλικού περιεχομένου αστεία (χωρίς απαραίτητα να τα κατανοούν)
- ▶ πρώτα αισθήματα «έρωτα»

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

▶ Στάδιο 4: 10-15 ετών

▶ προεφηβεία, 10-11 ετών

- ▶ αρχή της ήβης, σεξουαλικές ορμόνες, αλλαγές στη συμπεριφορά και τη σωματική ανάπτυξη, δευτερεύοντα σεξουαλικά χαρακτηριστικά (στήθος, τριχοφυΐα, ύψος).
- ▶ περίπου 2 χρόνια νωρίτερα στα κορίτσια
- ▶ αυξημένο ενδιαφέρον για τη σεξουαλικότητα, φαντασίωση, περιβαλλοντικά ερεθίσματα, μπορεί όμως να είναι διστακτικά να μιλήσουν
- ▶ πρώτες εμπειρίες (κρατούν χέρια, φιλιά στο μάγουλο)

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

▶ Στάδιο 4: 10-15 ετών

▶ ήβη, 12-15 ετών

- ▶ αρχή της ήβης και για τα περισσότερα αγόρια (μεγαλώνουν οι όρχεις και το πέος, τριχοφυΐα, η φωνή γίνεται πιο βαθιά, ονειρώξη)
- ▶ αρχή της έμμηνου ρήσης (περίοδος)
- ▶ αυνανισμός
- ▶ οι έφηβοι πολύ συχνά βιώνουν αβεβαιότητα για τις αλλαγές στο σώμα τους (αν είναι «φυσιολογικό», αν είναι αργά σε σχέση με άλλα παιδιά στην ηλικία τους)
- ▶ μπορεί να βιώνουν ντροπή και να νιώθουν άβολα με το νέο «σώμα»
- ▶ ανάπτυξη της σεξουαλικής αυτοεικόνας - αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως σεξουαλική οντότητα, και αναρωτιούνται αν είναι ελκυστικοί (σε πιθανούς συντρόφους)
- ▶ αυξημένη ευαισθησία προς τις απόψεις των άλλων (επιρροή των συνομηλίκων)
- ▶ αισθήματα έλξης προς άτομα της ηλικίας
- ▶ ανακαλύπτουν το σεξουαλικό τους προσανατολισμό
- ▶ ερωτεύονται για πρώτη φορά
- ▶ φλέρτ, πρώτες σχέσεις
- ▶ περισσότερη εμπειρία με φιλιά και χάρδια

Πώς μπορώ να
αποφύγω μια
ανεπιθύμητη
εγκυμοσύνη;

Μήπως έχω βίαιη
συμπεριφορά;

Πώς θα ξέρω αν είμαι
γκέι;

Είμαι όμορφος/η;

Τι είναι τα σεξουαλικά
μεταδιδόμενα
νοσήματα;

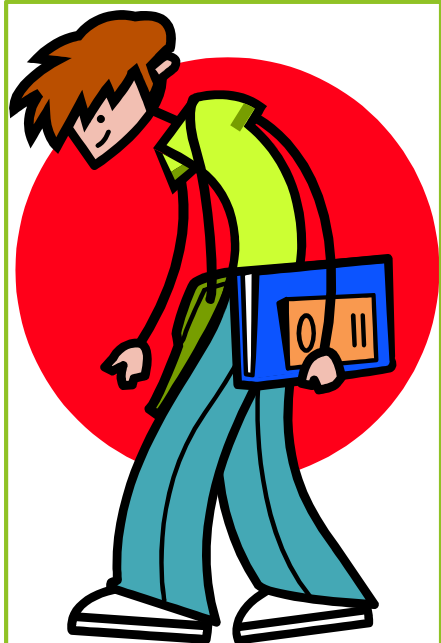
Τι είναι ο αυνανισμός

Πώς να τον/την
πλησιάσω;

Τι είναι η αγάπη;
Τι είναι ο έρωτας;

Γιατί και πώς
συμβαίνουν οι
αλλαγές στο σώμα
μου τόσο ξαφνικά;

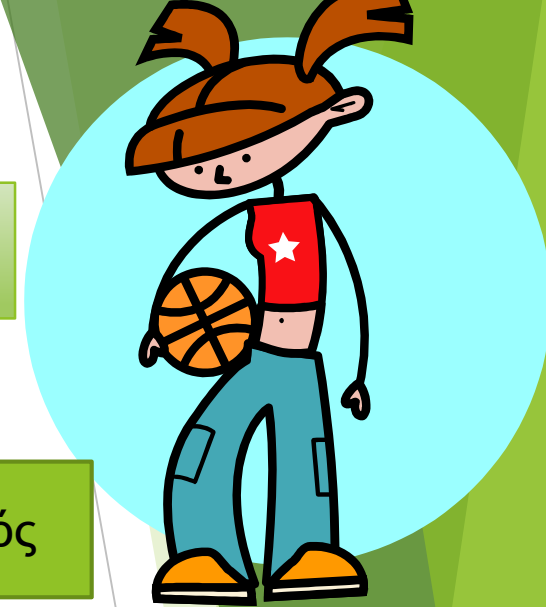
Πότε θα είμαι
έτοιμη/ος για να
παντρευτώ;

Πότε θα είμαι έτοιμος/η
να κάνω έρωτα;

Γιατί δεν με
καταλαβαίνουν οι
μεγαλύτεροί μου;

Είναι εντάξει να βλέπω
πορνό;

Στάδια σεξουαλικής ωρίμανσης

- ▶ Στάδιο 5: 16-18 ετών
 - ▶ στο κατώφλι της ενηλικίωσης
 - ▶ οι νέοι γίνονται πιο ανεξάρτητοι, αποδεσμεύονται από τους γονείς
 - ▶ σαφέστερη επίγνωση για το σεξουαλικό τους προσανατολισμό (μπορούν να ταυτιστούν ως στρέιτ ή γκέι)
 - ▶ πειραματίζονται με τις σχέσεις
 - ▶ Αποκτούν σεξουαλικές εμπειρίες (φιλιά χάρδια, σεξουαλική επαφή, στοματικό/πρωκτικό έρωτα)
 - ▶ περισσότερη εμπειρία στις συναλλαγές με συντρόφους (διαπραγμάτευση, όρια, επιθυμίες, σεβασμός)

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Γυμνασίου: Α΄ Γυμνασίου

Α΄ ΤΑΞΗ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ/ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Ανάπτυξη και Ενδυνάμωση του Εαυτού 1.1 Ανάπτυξη και Εξέλιξη Εαυτού	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>
	1.1 Να αναγνωρίζουν τη σχέση των διαστάσεων εαυτού και όλων των πτυχών της υγείας	1.1 <ul style="list-style-type: none"> - Έννοια εαυτού - Αναγνώριση και ανάπτυξη των 5 διαστάσεων εαυτού (σωματική, νοητική, συναισθηματική, ηθική, κοινωνική) στις διάφορες φάσεις της ζωής - Ανθρώπινες ανάγκες - Ιεράρχηση ανθρωπίνων αναγκών σύμφωνα με τον A. Maslow - Σχέση ανθρωπίνων αναγκών με όλες τις πτυχές της υγείας - Σχέση των διαστάσεων εαυτού και όλων των πτυχών της υγείας - (Ευρύτερη έννοια της υγείας. Οι 6 πτυχές της υγείας: σωματική, ψυχική, συναισθηματική, κοινωνική, πνευματική και διανοητική)
	1.2 Να αναγνωρίζουν και να αναλύουν κριτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη εαυτού	1.2 <ul style="list-style-type: none"> - Ο ρόλος των γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στη διαμόρφωση ενδιαφερόντων, ικανοτήτων και αξιών για την ανάπτυξη του εαυτού

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Γυμνασίου: Α΄ Γυμνασίου

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού Υποενότητα 3.2 Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Σχέσεων	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>
Να έχουν την ευκαιρία ανάπτυξης καλών σχέσεων με φίλους, οικογένεια, ενήλικες, τρίτη ηλικία	1.1 Να εφαρμόζουν βασικές κοινωνικές δεξιότητες με σκοπό τη δημιουργία και διατήρηση υγιών διαπροσωπικών σχέσεων	1.1 <ul style="list-style-type: none"> - Ανάγκη κοινωνικής επαφής – αίσθημα του «ανήκειν» - Διαπροσωπικές σχέσεις στο οικογενειακό, σχολικό και ευρύτερο περιβάλλον - Τρόποι καλλιέργειας αρμονικών διαπροσωπικών σχέσεων - Χαρακτηριστικές υγιών διαπροσωπικών σχέσεων των εφήβων. Έμφαση στη φιλία
	1.2 Να εφαρμόζουν δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας	1.2 <ul style="list-style-type: none"> - Ορισμός επικοινωνίας - Τύποι επικοινωνίας (Λεκτική – Μη Λεκτική) Δεξιότητες επικοινωνιακής προσαρμογής

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Γυμνασίου: Β΄ Γυμνασίου

ΕΝΟΤΗΤΕΣ/ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3. Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>		<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>
	1.1	Να αναγνωρίζουν τη σημασία του οικογενειακού προγραμματισμού σε σχέση με τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία	1.1 <ul style="list-style-type: none"> - Έννοιες: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Οικογενειακός προγραμματισμός ➤ Σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία ➤ Σεξουαλικότητα - Ατομικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία των νέων
	1.2	Να αναφέρουν χαρακτηριστικά σεξουαλικής ωρίμανσης των εφήβων	1.2 <ul style="list-style-type: none"> - Αλλαγές στην εφηβεία (συναισθηματικές, βιολογικές, γνωστικές, ψυχολογικές και κοινωνικές) - Σεξουαλικότητα και εφηβεία - Σεξουαλική ωρίμανση κατά την εφηβεία (βιολογικές και σωματικές αλλαγές των εφήβων)

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Γυμνασίου: Β΄ Γυμνασίου

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού Υποενότητα 3.3 Διαπολιτισμικότητα-αποδοχή και διαχείριση διαφορετικότητας	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>
	1.1 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού	1.1 - Έννοιες: στερεότυπο, προκατάληψη, ρασι αποκλεισμός, διάκριση, σεξισμός - Λόγοι δημιουργίας στερεοτύπων προκαταλήψεων - Κοινωνικά στερεότυπα σε σχέση με εμφάνιση, την εθνικότητα, τον σεξου προσανατολισμό, την αναπηρία. - Παραδείγματα ρατσιστικής και αντιρατσισ συμπεριφοράς. 1.2 - Ανάδειξη Λαϊκού πολιτισμού (κοινά πολιτισμικά στοιχεία ανάμεσα στους λαούς ιδιαιτερότητες των λαών οι οποίες καθορίζουν τη διαφορετικότητα και την πολυμορφία πολιτισμών)
	1.2 Να αποδέχονται και να εκτιμούν τις πολιτισμικές αξίες που ενσωματώνονται στις διάφορες τέχνες και κουλτούρες	

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Γ΄ Γυμνασίου

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ		
Γ΄ ΤΑΞΗ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ/ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>
Να εμπλακούν όλοι οι μαθητές σε ευχάριστες φυσικές δραστηριότητες στο σχολείο και στην κοινότητα	1.1 Να αναφέρουν χαρακτηριστικά σεξουαλικής ωρίμανσης	1.1 <ul style="list-style-type: none"> - Αλλαγές στην εφηβεία (σωματικές, συναισθηματικές, πνευματικές) - Κυριότερες ορμόνες που προκαλούν τις αλλαγές της εφηβείας 1.2 <p>Σημασία διασφάλισης σεξουαλικής και</p>

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Γ΄ Γυμνασίου

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού</p> <p>Υποενότητα 3.3 Διαπολιτισμικότητα-αποδοχή και διαχείριση διαφορετικότητας</p>	<p><i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i></p>	<p><i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i></p>
	<p>1.1</p> <p>Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός</p>	<p>1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έννοιες: πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός - Αιτίες ρατσισμού - Συνέπειες ρατσισμού <ul style="list-style-type: none"> ➤ Περιθωριοποίηση ατόμων και ομάδων στη βάση της διαφορετικότητάς τους ➤ Άσκηση διαφόρων μορφών βίας κατά ατόμων ή ομάδων στη βάση της διαφορετικότητάς τους - Ομάδες ή άτομα που υφίστανται ρατσισμό, διακρίσεις, κοινωνικό αποκλεισμό και σεξισμό λόγω της διαφορετικότητάς τους στη βάση του φύλου, της εθνικότητας, της εμφάνισης, της

Δείκτες Επιτυχίας - Δείκτες Επάρκειας Β΄ Λυκείου

► Συνημμένα

Ορισμοί - Δραστηριότητες;

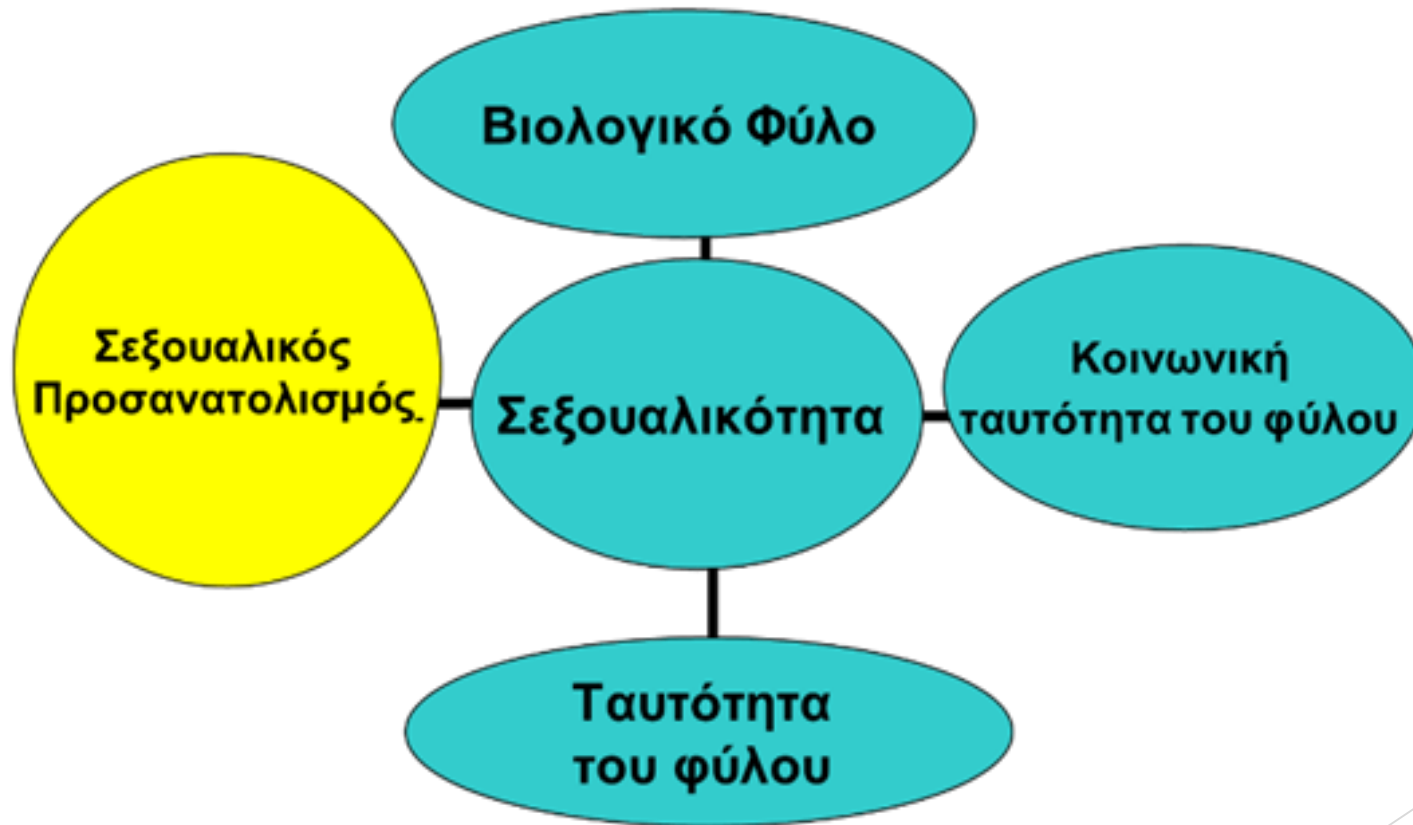
- ▶ Οικογενειακός Προγραμματισμός
- ▶ Σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία
- ▶ Εφηβεία
- ▶ Σεξουαλική ωρίμανση εφηβείας
- ▶ Σεξουαλικότητα
- ▶ Σεξουαλικός προσανατολισμός

Σεξουαλικότητα

Διαστάσεις σεξουαλικότητας (σύνθεση σεξουαλικότητας)

Σεξουαλικότητα

- ▶ **Σεξουαλικότητα:** η σεξουαλικότητα είναι μια κεντρική πτυχή της ανθρώπινης ύπαρξης σε ολόκληρη τη ζωή του ανθρώπου και περιλαμβάνει το σεξ, την ταυτότητα των φύλων, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τον ερωτισμό, την απόλαυση, την οικειότητα και την αναπαραγωγή.
- ▶ Η σεξουαλικότητα βιώνεται και εκφράζεται μέσω των σκέψεων, των φαντασιώσεων, των επιθυμιών, των πεποιθήσεων, των στάσεων, των αξιών, των συμπεριφορών, των ενεργειών, των ρόλων και των σχέσεων.
- ▶ Η σεξουαλικότητα επηρεάζεται από την αλληλεπίδραση των βιολογικών, ψυχολογικών, κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών, πολιτιστικών, νομικών, ιστορικών, θρησκευτικών και πνευματικών παραγόντων.

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/

Βιολογικό - Κοινωνικό Φύλο

- ▶ **Βιολογικό φύλο:** αναφέρεται στα βιολογικά χαρακτηριστικά που έχουν εκ γενετής οι άνδρες και οι γυναίκες. Είναι οικουμενικά και κατά κανόνα μόνιμα, π.χ. οι άνδρες δεν μπορούν να θηλάσουν, οι γυναίκες έχουν έμμηνο ρύση, κ.λπ
- ▶ **Κοινωνικό φύλο:** αναφέρεται στους ρόλους και τις ευθύνες που η κοινωνία αναθέτει στους άνδρες και τις γυναίκες. Τα κορίτσια και τα αγόρια δεν γεννιούνται γνωρίζοντας πώς πρέπει να δείχνουν, να ντύνονται, να μιλάνε, να συμπεριφέρονται ή να σκέφτονται. Η κοινωνικοποίησή τους επηρεάζεται από την οικογένεια, τα συνομήλικα άτομα, την κοινότητα και από θεσμούς όπως τα μέσα ενημέρωσης. Οι έμφυλες νόρμες δημιουργούνται από τον πολιτισμό μας, όχι από τη φύση και, για αυτό, μπορούν να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου
- ▶ **Σεξουαλική ταυτότητα (ταυτότητα φύλου):** αναφέρεται στην ταυτότητα του φύλου (είμαι αγόρι/άντρας, είμαι κορίτσι/γυναίκα), και στον σεξουαλικό προσανατολισμό του ατόμου και στον προσδιορισμό της έλξης, αν το άτομο δηλαδή είναι ετεροφυλόφιλο, ομοφυλόφιλο ή αμφιφυλόφιλο. Παράλληλα, έχει να κάνει και με τις σεξουαλικές προσδοκίες του ατόμου, με όλα εκείνα δηλαδή που ορίζουν «τι μου αρέσει και τι δεν μου αρέσει» και αυτά που αναζητά κανείς σε έναν άλλον άνθρωπο
- ▶ **Σεξουαλικός Προσανατολισμός:** η έλξη που νιώθει ένα άτομο προς άτομα του ιδίου φύλου, του άλλου φύλου, ή και των δύο φύλων.

Σεξουαλικότητα - Ενδεικτικό Παράδειγμα 1

- ▶ *Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τη λέξη σεξουαλικότητα;*
- ▶ *Γνωρίζετε τραγούδια/ έργα/ διαφημίσεις που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα ανδρών και γυναικών;*
- ▶ **Ενδεικτικό Παράδειγμα 1 με τη βοήθεια Post - it (ανώνυμα). Άξονες συζήτησης**
 - ▶ Βοήθησε η χρήση των ανώνυμων σημειώσεων στα χαρτάκια; Γιατί; Γιατί όχι;
 - ▶ Σύμφωνα με αυτά που γράψατε, τι θεωρείται ότι είναι σχετικό με την σεξουαλικότητα;
 - ▶ Υπάρχουν έννοιες που πιθανόν να μην ακούστηκαν και που θεωρείτε ότι είναι σχετικές με τη σεξουαλικότητα και που θα θέλατε να αναφέρετε τώρα;
 - ▶ Θα λέγατε ότι ο οικογενειακός προγραμματισμός και η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία είναι έννοιες σχετικές με την σεξουαλικότητα;
 - ▶ Πώς αντιλαμβάνεστε αυτή τη σχέση;

Σεξουαλικότητα: Ενδεικτικό παράδειγμα 2

Καλούμε τα παιδιά να εκφράσουν τις απόψεις τους σε σχέση με τους ορισμούς της σεξουαλικότητας. Υποβοηθούμε με σχετικές ερωτήσεις:

- ▶ Σύμφωνα με τον ορισμό της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, τι περιλαμβάνει η σεξουαλικότητα;
- ▶ Πώς εκφράζεται;
- ▶ Από τι επηρεάζεται;
- ▶ Πώς μπορεί να διασφαλιστεί η υπεύθυνη και ασφαλής ενημέρωση των εφήβων σε θέματα σεξουαλικότητας;

Αναμένεται η συζήτηση να κινηθεί γύρω από απόψεις όπως:

- ▶ Πρόσβαση σε υπηρεσίες πληροφόρησης, εκπαίδευσης και επικοινωνίας, για θέματα που αφορούν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης πρόωρης εγκυμοσύνης, της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και της πρόληψης του HIV/AIDS, καθώς και άλλων σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων

Σεξουαλικότητα: Ενδεικτικό παράδειγμα 2

- ▶ Πλήρης πρόσβαση στην έγκυρη ενημέρωση για την υγεία.
- ▶ Απόκτηση θετικών στάσεων και καλλιέργεια δεξιοτήτων για υγιή και ασφαλή τρόπο ζωής.
- ▶ Υγιή σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική, πνευματική, κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών.
- ▶ Εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και λήψης κατάλληλης υγειονομικής φροντίδας.

Καταληκτικά αναμένεται η συζήτηση να συνδέσει τη Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η υγεία αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Ως εκ τούτου η Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία αποτελεί βασικό ανθρώπινο δικαίωμα.

Ενδεικτικό Παράδειγμα 3 για τον ορισμό: Οικογενειακός Προγραμματισμός

Ζητούμε από τα παιδιά να παρουσιάσουν διαδραστικά, τον ορισμό με σύντομα θεατρικά υπόδυσης ρόλων.

- ▶ Επιλογές διαδραστικής παρουσίασης του ορισμού «οικογενειακός προγραμματισμός»
- ▶ Παρουσιάζουμε τον ορισμό σε σχετικό συνέδριο.
- ▶ Παρουσιάζουμε τον ορισμό σε ένα τηλεοπτικό πάνελ.
- ▶ Παρουσιάζουμε τον ορισμό σε μια φιλική, ανεπίσημη κουβέντα.
- ▶ Παρουσιάζουμε τον ορισμό σε ένα οικογενειακό γεύμα.
- ▶ Παρουσιάζουμε τον ορισμό σε ένα διαφημιστικό φιλμάκι

Σεξουαλικά Δικαιώματα: μια Διακήρυξη της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού(ΔΟΟΠ)

- ▶ **Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία και Δικαιώματα (ΣΑΥΔ):** αναφέρεται σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, τα οποία στηρίζουν την ελευθερία του κάθε ατόμου να απολαμβάνει τη σεξουαλικότητά του και την αναπαραγωγική του ιδιότητα, σε ένα πλαίσιο ισοτιμίας, αμοιβαίου σεβασμού και ίσων δικαιωμάτων. Ο όρος αυτός περιλαμβάνει τη Σεξουαλική Υγεία, τα Σεξουαλικά Δικαιώματα, την Αναπαραγωγική Υγεία και τα Αναπαραγωγικά Δικαιώματα.
- ▶ **Σεξουαλικά Δικαιώματα:** είναι τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων να αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα για όλες τις πτυχές της σεξουαλικότητάς τους, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης και προώθησης της σεξουαλικής τους υγείας, ενώ τόσο η σεξουαλική τους ζωή, όσο και οι αποφάσεις τους να είναι απαλλαγμένες από διακρίσεις, βία και εξαναγκασμό. Στις σεξουαλικές τους σχέσεις έχουν το δικαίωμα να προσδοκούν και να απαιτούν ισότητα, συναίνεση, αμοιβαίο σεβασμό και ισότιμη ευθύνη

Σεξουαλικά Δικαιώματα: μια Διακήρυξη της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού(ΔΟΟΠ)

Τα δικά σου... ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΔΙΚΑΙΩΜΑ

ζωής, ελευθερίας, ασφάλειας και σωματικής ακεραιότητας
επιλογής γάμου, προγραμματισμού οικογένειας και απόφασης
εάν ή όχι, πως και πότε αποκτώ παιδιά

ισότητας, ίσης προστασίας από το νόμο και ελευθερία από
κάθε μορφή διάκρισης βάσει φύλου, σεξουαλικότητας και
κοινωνικού φύλου

στην ελευθερία σκέψης, άποψης, έκφρασης και συνάθροισης
συμμετοχής ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικότητας και
κοινωνικού φύλου

προσωπικής αυτονομίας και αναγνώρισης από το νόμο
στην υγεία και στα ωφέλη της επιστημονικής προόδου
πληροφόρησης και εκπαίδευσης

στην απόδοση ευθυνών και σε επανόρθωση

στην ιδιωτική ζωή

Εκστρατεία για τα σεξουαλικά δικαιώματα

- «My Body My Rights - Το Σώμα Μου Τα Δικαιώματά Μου», είναι ο τίτλος της καμπάνιας της Διεθνούς Αμνηστίας, με στόχο να ευαισθητοποιήσει και να απενοχοποιήσει τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα, ειδικά στις χώρες που το νομικό τους πλαίσιο και οι επικρατούσες αντιλήψεις, δημιουργούν σοβαρά προβλήματα.
- «Είναι αδιανόητο το γεγονός ότι στον 21ο αιώνα ορισμένες χώρες εξακολουθούν να παραβλέπουν τους γάμους παιδιών και το συζυγικό βιασμό, ενώ άλλες απαγορεύουν τις εκτρώσεις, το σεξ εκτός γάμου αλλά και την ομοφυλοφιλική δραστηριότητα, τα οποία μπορεί να τιμωρηθούν ακόμα και με θάνατο», δήλωσε ο Σαλίλ Σετί, Γενικός Γραμματέας της Διεθνούς Αμνηστίας.

[Προβολή Βίντεο: Sexual Rights](https://www.youtube.com/watch?v=mPwfRBXVgxl)

<https://www.youtube.com/watch?v=mPwfRBXVgxl>

Διεθνής Αμνηστία

- ▶ 150 εκατομμύρια κορίτσια κάτω των 18 ετών έχουν πέσει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης
- ▶ 142 εκατομμύρια κορίτσια είναι πιθανό να παντρευτούν σε παιδική ηλικία, από το 2011 έως και το 2020
- ▶ 14 εκατομμύρια έφηβες γεννούν κάθε χρόνο, ως αποτέλεσμα εξαναγκαστικού σεξ και ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης
- ▶ 215 εκατομμύρια γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση στην αντισύλληψη, παρόλο που θέλουν να σταματήσουν ή να καθυστερήσουν την απόκτηση παιδιών
- ▶ Η ομοφυλοφιλική δραστηριότητα είναι σήμερα παράνομη σε τουλάχιστον 76 χώρες, 36 από τις οποίες βρίσκονται στην Αφρική

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού

Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

Γ΄ Γυμνασίου

Δείκτες Επιτυχίας

- ▶ Να αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της διασφάλισης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας
- ▶ Να αναλύουν κριτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία
- ▶ Να γνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα

Δείκτες Επάρκειας

- ▶ Σημασία διασφάλισης σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας κατά την εφηβεία
- ▶ Έννοια σεξουαλικότητας (παράγοντες που την συνθέτουν) Ορισμός σεξουαλικής ταυτότητας, Ορισμός σεξουαλικού προσανατολισμού, Τύποι σεξουαλικού προσανατολισμού
- ▶ Παράγοντες κινδύνου και προστασίας που επηρεάζουν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία των εφήβων
- ▶ Σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Οικογενειακού Προγραμματισμού, 1994
- ▶ Συμβάσεις σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων (διεθνής νομοθεσία)
- ▶ Καλλιέργεια συμπεριφοράς αντίστασης απέναντι στην ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού
Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και
Αναπαραγωγική Υγεία
Γ΄ Γυμνασίου

Δραστηριότητες:

- ▶ **Εισαγωγή: Έννοιες Σεξουαλικότητα, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία και η σημασία που έχουν για τους έφηβους**
 - Βίντεο, Συζήτηση, Post -it, Έντυπες διαφημίσεις
- ▶ **Παράγοντες κινδύνου και προστασίας που επηρεάζουν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία των εφήβων**
 - Κολλάζ από έντυπες διαφημίσεις, Συζήτηση σε κύκλο, Έρευνα, Μελέτη στατιστικών αποτελεσμάτων, Ερωτηματολόγιο για τις στάσεις και αξίες

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού

Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

Γ΄ Γυμνασίου

▶ Σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα

- ▶ Σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Οικογενειακού Προγραμματισμού, 1994
- ▶ Συμβάσεις σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων (διεθνής νομοθεσία)

Θέματα συζήτησης: Σχέση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σεξουαλικών δικαιωμάτων, τρόποι με τους οποίους καταπατώνται τα Σ.Δ στους έφηβους, τρόποι ενημέρωσης και πρόσβαση σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας στις αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες, Η θέση της Κύπρου σε σχέση με την εφαρμογή των Σ.Δ. Τρόποι διεκδίκησης των Σ.Δ.

Μεθοδολογία: Μελέτη Σ.Δ και συζήτηση, Έρευνα για κρατικές και μη κρατικές υπηρεσίες πληροφόρησης, Μελέτη σεναρίων και δραματοποίηση ρόλων, σχεδιασμός πόστερ, δημιουργία διαφήμισης, Παντομίμα

Ένας νεαρός άντρας φοβάται πως θα χάσει τη δουλειά του σε περίπτωση που μάθει ο εργοδότης του ότι είναι ομοφυλόφιλος.

- Ποια δικαιώματα καταπατούνται σε αυτή την περίπτωση;
- Τι θα έκανες αν ήταν φίλος σου αυτός ο νεαρός;
- Τι θα έκανες αν ήσουν πρόεδρος ενός οργανισμού που προωθεί τα δικαιώματα των νέων της χώρας του νεαρού;

Μια νεαρή κοπέλα ζει με τον ιό του AIDS. Τη συμβούλευσαν να μην έρθει σε οποιαδήποτε σωματική επαφή.

- Ποια δικαιώματα καταπατούνται σε αυτή τη περίπτωση;
- Τι θα έκανες αν ήταν φίλη σου αυτή η κοπέλα;
- Τι θα έκανες αν ήσουν πρόεδρος ενός οργανισμού που προωθεί τα δικαιώματα των νέων της χώρας που ζει αυτή η κοπέλα;

Μία έφηβη κοπέλα έγραψε στο προσωπικό της ημερολόγιο ότι νιώθει έλξη για ένα αγόρι της τάξης της. Μια παρέα συμμαθητών/τριών της, της πήραν τη ημερολόγιο από τη τσάντα χωρίς να το γνωρίζει και ετοιμάζονται να αναρτήσουν στο διαδίκτυο τις προσωπικές της σκέψεις και σημειώσεις.

- Ποια δικαιώματα καταπατούνται σε αυτή την περίπτωση;
- Τι θα έκανες αν γνώριζες αυτή την παρέα;
- Τι θα έκανες αν ήσουν πρόεδρος ενός οργανισμού που προωθεί τα δικαιώματα της χώρας στην οποία ζει η έφηβη κοπέλα;

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού
Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική
Υγεία
Β΄ Λυκείου

Δείκτες Επιτυχίας

- ▶ Να αναγνωρίζουν τη σημασία της σεξουαλικότητας καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής και ιδιαίτερα κατά την εφηβεία

Δείκτες Επάρκειας

- ▶ Έννοιες: σεξουαλικότητα
- ▶ Παράγοντες που συνθέτουν την σεξουαλικότητα:
 - ▶ Σεξουαλική ταυτότητα
 - ▶ Ταυτότητα φύλου
 - ▶ Σεξουαλικός προσανατολισμός
 - ▶ Σεξουαλική συμπεριφορά
- ▶ Χαρακτηριστικά σεξουαλικότητας στην εφηβεία (πρωτογενή και δευτερογενή)
- ▶ Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη και έκφραση της σεξουαλικότητας: (βιολογικοί, ψυχολογικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτικοί, πολιτισμικοί, ηθικοί, νομικοί, ιστορικοί, θρησκευτικοί)

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού

Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

Β΄ Λυκείου

Δείκτες Επιτυχίας

- ▶ Να αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της διασφάλισης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και να υιοθετούν υπεύθυνα και ασφαλή σεξουαλική συμπεριφορά

Δείκτες Επάρκειας

- ▶ Έννοιες: σεξουαλική υγεία, αναπαραγωγική υγεία
- ▶ Υγιείς προϋποθέσεις σεξουαλικής επαφής
- ▶ Παράγοντες κινδύνου και προστασίας της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας:
 - ▶ Βιολογικοί παράγοντες
 - ▶ Οικογένεια
 - ▶ Σχολείο
 - ▶ Κοινότητα
 - ▶ Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
 - ▶ Θρησκεία
 - ▶ Επαγγελματίες Υγείας
 - ▶ Νομοθεσία
 - ▶ Φορείς και υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού

Υποενότητα 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

Β΄ Λυκείου

Δείκτες Επιτυχίας

- ▶ Να αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της διασφάλισης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και να υιοθετούν υπεύθυνη και ασφαλή σεξουαλική συμπεριφορά

Δείκτες Επάρκειας

- ▶ Χάρτης σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων
- ▶ Υπεύθυνη και ασφαλή σεξουαλική συμπεριφορά σε ατομικό, διαπροσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.
- ▶ Χαρακτηριστικά: αυτονομία, αμοιβαιότητα, σεβασμός, συναίνεση, προστασία, επιδίωξη απόλαυσης και ικανοποίησης
- ▶ Αναπαραγωγικό σύστημα (γυναικείο, αντρικό)
- ▶ Αντισύλληψη και τρόποι αντισύλληψης
- ▶ Επείγουσα αντισύλληψη
- ▶ Αποχή
- ▶ Εγκυμοσύνη - Ανεπιθύμητη εφηβική εγκυμοσύνη (λόγοι, συνέπειες, ηθικά διλήμματα)
- ▶ Άμβλωση-έκτρωση
- ▶ Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (ΣΜΝ). Τρόποι μετάδοσης, συμπτώματα και θεραπεία των ΣΜΝ
- ▶ Ιός HIV/AIDS

Δραστηριότητες - Καλλιέργεια κριτικής σκέψης

- ▶ *Σενάρια (συζήτηση, δραματοποίηση ρόλων, συνεντεύξεις)*
- ▶ *Παράδειγμα 1:* Αν θέταμε στους γονείς πριν μερικά χρόνια το ερώτημα αν συμφωνούν με τις προγαμιαίες σχέσεις θα εισπράτταμε από όλους την ίδια απάντηση: όχι. Αν σήμερα θέσουμε στους γονείς την ίδια ερώτηση, θα εισπράξουμε πολλές διαφορετικές απαντήσεις και μερικά «δεν ξέρω» ή «δεν απαντώ».
- Παράδειγμα 2:* Αν θέταμε στους πολίτες πριν μερικά χρόνια το ερώτημα «σας ενοχλεί η ομοφυλοφιλία», θα εισπράτταμε από όλους την ίδια απάντηση: ναι. Αν την ίδια ερώτηση θέσουμε σήμερα στους πολίτες, θα λάβουμε πολλές διαφορετικές απαντήσεις. Ανάλογα ερωτήματα θα μπορούσαν να αφορούν το στοματικό, το πρωκτικό σεξ κλπ. Αυτή η αδυναμία έτοιμων απαντήσεων και ξεκάθαρων θέσεων δυσκολεύει αφάνταστα την έκφραση της σεξουαλικότητάς μας

Οι αλλαγές μέσα από το χρόνο στα πιστεύω και τις πρακτικές γύρω από τη σεξουαλικότητα, σε προσωπικό και οικογενειακό επίπεδο.

ΧΘΕΣ

- ▶ Απαγόρευση προγαμιαίου σεξ
- ▶ Καθόλου Σεξουαλική Αγωγή στα σχολεία
- ▶ Η άγνοια καλλιεργείται
- ▶ Ο γάμος ήταν ο πρώτος και μοναδικός σκοπός των περισσότερων κοριτσιών
- ▶ Λίγες γυναίκες σπούδαζαν στο εξωτερικό
- ▶ Οι γυναίκες έπρεπε να πολεμήσουν ακόμα και για τα πιο βασικά δικαιώματα.
- ▶ Πατριαρχική Οικογένεια
- ▶ Κοινωνικές και οικογενειακές αξίες πολύ δυνατές
- ▶ Συλλογικοί και οικογενειακοί στόχοι πολύ σημαντικοί
- ▶ Καθημερινός αγώνας για επιβίωση
- ▶ Προσποίηση λόγω της επιβεβλημένης παράδοσης
- ▶ Υπερβολική ενασχόληση για το τι λέει ο κόσμος, οι γείτονες κτλ

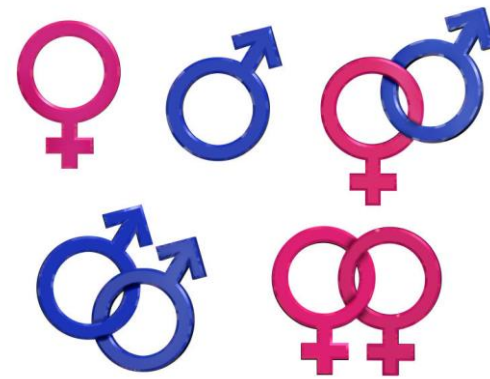
ΣΗΜΕΡΑ

- ▶ Προγαμιαίο σεξ συμβαίνει, οι πιο πολλοί στρουθοκαμηλίζουν
- ▶ Κάποιες γνώσεις προσφέρονται στα σχολεία όχι όμως συστηματικά
- ▶ Πληροφορίες προσφέρονται και από άλλες πηγές-οι γυναίκες ευαισθητοποιούνται
- ▶ Η εκπαίδευση και η καριέρα αποτελούν κύριο στόχο - Ο γάμος αναβάλλεται
- ▶ Πολλές γυναίκες σπουδάζουν σε όλο τον κόσμο
- ▶ Οι γυναίκες νοιώθουν και δρουν ως ίσες στην καθημερινή ζωή.
- ▶ Η οικογενειακή ζωή γίνεται πιο δημοκρατική
- ▶ Οι αξίες αλλάζουν - πιο χαλαροί οικογενειακοί δεσμοί
- ▶ Επιδίωξη προσωπικών στόχων
- ▶ Ευμάρεια, άσχετα εάν είναι από δανεισμό ή απλά να ζούμε πέραν των οικονομικών δυνατοτήτων μας
- ▶ Περισσότερη ειλικρίνεια μέσα στις σχέσεις
- ▶ Ζούμε περισσότερο στην ανωνυμία και τη απομόνωση

Join the debate

Δραστηριότητες

- ▶ Προβολή φωτογραφιών που σχετίζονται με τη σύνθεση σεξουαλικότητας
- ▶ Προβολή αποσπασμάτων ταινίας όπου προβάλλονται διάφοροι παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη και έκφραση της σεξουαλικότητας

Κριτική σκέψη: Εφαρμόζονται στην Κύπρο τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα;

- ▶ Στη συζήτηση για το κατά πόσο εφαρμόζονται τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα στην Κύπρο, μπορούν να συζητηθούν (ή και να ερευνηθούν) τα πιο κάτω σημεία:
 - ▶ Πίεση από το περιβάλλον για τεκνοποίηση (θρησκευτικοί και κοινωνικοί παράγοντες).
(Το δικαίωμα στη ζωή, το δικαίωμα επιλογής γάμου και δημιουργίας οικογένειας).
 - ▶ Διασφάλιση της εργασίας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Πιθανή απόλυση όταν η γυναίκα είναι έγκυος. Διάρκεια μητρικής/γονικής άδειας μετά τον τοκετό. Δικαιώματα στα επιδόματα (Δικαίωμα στην ισότητα).
 - ▶ Επάγγελμα με βάση το φύλο (Δικαιώματα στην ισότητα).
 - ▶ Εχεμύθεια στις Υπηρεσίες Οικογενειακού Προγραμματισμού. Προσφορά υπηρεσιών για τους νέους (Δικαίωμα στην πληροφόρηση και εκπαίδευση).
 - ▶ Ελλιπής πληροφόρηση σε θέματα σεξουαλικότητας και προφύλαξης για νέους εκτός του σχολείου. Στο σχολείο ενισχύθηκε η περιεκτική σεξουαλική εκπαίδευση στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας καθώς και σε άλλα μαθήματα. Εγκυρότητα των διάφορων διαδικτυακών ιστοχώρων (Δικαίωμα στην πληροφόρηση και εκπαίδευση).
 - ▶ Περιορισμός στις επιλογές των αντισυλληπτικών μεθόδων (Δικαίωμα στη φροντίδα και προστασία της υγείας, το δικαίωμα στα οφέλη της επιστημονικής προόδου).
 - ▶ Στιγματισμός των ομοφυλόφιλων (2,3,4 δικαιώματα).
 - ▶ Σεξουαλική κακοποίηση/παρενόχληση. Πώς προστατεύονται τα θύματα; Πώς ελέγχεται η πορνεία; (δικαίωμα 12).

Δραστηριότητα 3: Σεξουαλικά και Αναπαραγωγικά Δικαιώματα

**... AND
ACTION!**

Ρόλος εκπαιδευτικών Οικιακής Οικονομίας

- ▶ Σε περίπτωση προσωπικών ερωτημάτων: Πρώτα ακούμε. Εκφράζεται η απορία. Παραπομπή στον σύμβουλο και υπάρχουν οι επόμενες διαδικασίες.
- ▶ Σε περίπτωση που υπάρχουν προσωπικές ερωτήσεις προς των εκπαιδευτικό χρησιμοποιούμε την μέθοδο αντανάκλασης. Γυρίζουμε την ερώτηση στον μαθητή. Για παράδειγμα. Κυρία πότε έκανες σεξ; Φαίνεται ότι σας ενδιαφέρει πολύ αυτό το θέμα. Γιατί άραγε είναι σημαντική η ηλικία;
- ▶ Αντιμετωπίζουμε τις απόψεις των παιδιών με σεβασμό στην προσωπική άποψη του καθενός μέσα σε πλαίσια που δεν αναπαράγουν μύθους.
- ▶ Υπενθυμίζουμε ότι όλοι έχουν δικαίωμα να εκφράσουν ελεύθερα την άποψη τους ή να διαφωνήσουν με κάποιο άλλο άτομο χωρίς να επικρίνουν ή να καταφύγουν σε προσβλητικούς χαρακτηρισμούς. Η εχεμύθεια, η εμπιστευτικότητα και ο σεβασμός είναι στοιχεία, απαραίτητα για τη λειτουργική πλαισίωση του μαθήματος.
- ▶ Είμαστε παραδείγματα ευγένειας, διακριτικότητας και τήρησης δημοκρατικών διαδικασιών. Φροντίζουμε να μη δημιουργούμε καταστάσεις πόλωσης ανάμεσα στα δύο φύλα.
- ▶ Φροντίζουμε ώστε να μην εκτίθενται προσωπικά δεδομένα των παιδιών ή των οικογενειών τους.

Ρόλος εκπαιδευτικών Οικιακής Οικονομίας

- ▶ Αποφεύγουμε συνειδητά να ζητούμε από τους/τις μαθητές/τριες να μοιραστούν με την ολομέλεια προσωπικά βιώματα. Χρησιμοποιούμε τεχνικές που αποπροσωποποιούν καταστάσεις και εξασφαλίζουν την ιδιωτικότητα όλων (π.χ. σενάρια, υπόδυση ρόλων, σκίτσα, εικόνες, φιγούρες, ταινίες, μουσική κλπ).
- ▶ Δεν χρειάζεται να δίνουμε περισσότερες πληροφορίες από όσες χρειάζονται οι μαθητές/τριες. Εμείς είμαστε αυτοί που θα κρίνουμε, κατά πόσο χρειάζεται πραγματικά να δοθούν ή όχι οι επιπρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, εμείς αποφασίζουμε αν θα δοθούν οι επιπρόσθετες πληροφορίες στο περιβάλλον της τάξης ή κατ' ιδίαν με τον/τη μαθητή/τρια. Άλλωστε, πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν πως τα ίδια τα παιδιά θα επεξεργαστούν και θα ζητήσουν να μάθουν αυτά που χρειάζονται.
- ▶ Συνειδητά αποφεύγουμε να αναπαράγουμε ή να αφήνουμε να αναπαράγονται ταμπού, στερεότυπα, προκαταλήψεις, δεισιδαιμονίες ή άλλες ακραίες αντιλήψεις.
- ▶ Επιδεικνύουμε εμπράκτως αποδοχή της διαφορετικότητας.
- ▶ Βεβαιωνόμαστε ότι το κλίμα στην τάξη είναι ευχάριστο. Χρησιμοποιούμε χιούμορ κι επιτρέπουμε έκφραση χιούμορ από τους/τις μαθητές/τριες.

Αποχαιρετισμός: θετικά λόγια...όμορφες ευχές

